

Враховуючи викладене, можна дійти до висновку, що подолання визначених корупційних ризиків у сфері реалізації міграційної політики є актуальним та болючим питанням, яке безпосередньо впливає на міжнародний імідж та становище нашої держави. Міграційна сфера тісно пов'язана із зовнішньополітичним становищем України на міжнародній арені та є своєрідним індикатором готовності наших державних інститутів до демократичних трансформацій та інтеграційних процесів. Особливої актуальності усунення вказаних корупційних ризиків в Україні набуває на фоні загострення міжнародних відносин, пов'язаних із напливом мігрантів та відповідними негативними соціальними наслідками, які потребують вирішення в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 30.11.2015 № 984_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

2. Наказ Міністерства закордонних справ України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України 30.10.2017 № 469/897/605. Про затвердження Вимог до організації роботи з оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1432-17#Text>.

Баришевська Аліна Петрівна,

науковий співробітник наукового відділу досліджень та впровадження інноваційних технологій наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняховського

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Досягнення науково-технічного прогресу та стрімкий розвиток інформаційних технологій не тільки відкрили шлях широкого доступу до інформації та знань для здобувачів освіти, викладачів, науковців, а й безпрецедентно актуалізували питання дотримання академічної доброчесності через випадки недобросовісного запозичення та привласнення чужих ідей та продуктів інтелектуальної власності.

Слід розуміти, що в сучасному цивілізованому світі дотримання кодексу академічної доброчесності – це не лише питання іміджу та репутації закладу освіти або учасника освітнього процесу, а й питання забезпечення якості освіти.

В освітньому просторі нашої держави питання дотримання академічної доброчесності тривалий час залишалося в площині

морально-етичних принципів і наразі не існує спеціального закону, що регулює питання академічної доброчесності [1, с. 9].

На теперішній час законодавство у сфері академічної доброчесності в Україні ґрунтується на:

- Законі України «Про освіту»;
- спеціальних законах України «Про вищу освіту», «Про професійну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту»;
- Законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність»;
- нормативних актах Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, що мають у сфері свого підпорядкування заклади освіти та/або наукові установи;
- статутів та інших внутрішніх нормативних документів (кодекси честі, правила внутрішнього розпорядку, процедури прийняття рішень з питань імовірних порушень академічної доброчесності тощо) закладів освіти та наукових установ [2].

Слід зазначити, що з набуттям чинності Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII питання академічної доброчесності набуло нормативно-правового оформлення. Так, у статті 42 Закону України “Про освіту”, академічна доброчесність визначається як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [3].

Питаннями академічної доброчесності в Україні на державному рівні опікується: Міністерство освіти і науки України, Державна служба якості освіти України, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Національна академія наук України.

Первинну відповідальність за забезпечення академічної доброчесності безпосередньо здійснюють заклади освіти та наукові установи шляхом:

- створення середовища, що сприяє дотриманню академічної доброчесності їх працівниками та здобувачами освіти;
- впровадження механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності [1 с. 11]

Нормативні документи закладів вищої освіти повинні чітко регламентувати:

- види академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності;
- процедури встановлення і доведення фактів порушень академічної доброчесності;
- процедури прийняття рішень про академічну відповідальність учасників освітнього процесу, а також органи, що приймають такі рішення;
- процедури апеляції для осіб, яких звинувачують у порушенні академічної доброчесності [2].

Слід зауважити, що сильною стороною нормативно-правового забезпечення академічної доброчесності в Україні є чітке визначення дій для педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та здобувачів освіти щодо дотримання академічної доброчесності [4].

Але феномен академічної нечесності (не доброчесності, недобросовісності) є багатограним та може набувати різних проявів. Адаже в його основі лежить умисне порушення загальноприйнятих в академічному середовищі моральних і правових норм, зазвичай з метою отримання певних переваг. У будь-якому разі поширеність таких проявів завдає нищівного удару по якості освіти та якості наукових досліджень, перетворюючи їх на протилежні феномени – дипломовану псевдоосвіту та небезпечну псевдонауку [5, с. 9].

Важливо, що частина 4 статті 42 Закону України «Про освіту» чітко визначає на законодавчому рівні детальний перелік порушень академічної доброчесності із визначенням змісту кожного з них, зокрема це: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання, вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання [3].

Законом України від 05.09.2017 року «Про освіту» введено ще одну новацію у вигляді нового виду відповідальності – академічної. Хоча зазначеним Законом не визначено змісту поняття «академічна відповідальність», проте окремі аспекти та загальні правила її застосування врегульовано.

Так, законодавчо, передбачене загальне правило, що види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності [4].

Узагальнюючи, слід відзначити, що питання забезпечення академічної доброчесності останнім часом перебуває у центрі уваги науковців та освітян не лише в Україні, але й у всьому світі. Це питання актуалізується не лише розвитком сучасних технологій, що значно розширює можливості для недоброчесної поведінки, а й появою нових викликів, які постають перед світовим співтовариством і вимагають пошуку адекватних відповідей, зокрема таких як пандемія COVID-19, що призвело до стрімкого запровадження елементів дистанційного й онлайн-навчання у зв'язку із ізоляцією людей з метою недопущення поширення цієї хвороби.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо забезпечення академічної доброчесності в закладах загальної середньої та позашкільної освіти / Авторський колектив, за ред. І. Ю. Поліщук. Київ: Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) Департамент освіти і науки, КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді». 2021. 46 с. URL: https://kman.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/metod_rekomendacziyi_akadem_dobrochesnist.pdf.
2. Лист МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>.
3. Про освіту: Закон України від 05.09 2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 10.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Тицька Я.О., Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти // Науковий вісник. Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018 №34. С. 4-7.
5. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності /укладачі: підкомісія 303 «Академічна доброчесність» / 2016 р. - 24 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/akdo/nodo/n3.pdf>.

Ботнаренко Ірина Анатоліївна,

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИЯВІВ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ

Корупція – не просто соціальне, а й психологічне та моральне явища. Адже вона, як справедливо зазначає О. О. Акімов, не існує відокремлено від людей – їх поведінки та діяльності. Корупція є відображенням способу мислення, який зумовлюються способом життя [1]. Разом з тим, зважаючи на дію на характер своїх наслідків, це явище становить значну суспільну небезпеку, яка виявляється у тому, що вона: а) підриває авторитет держави; б) суттєво обмежує конституційні права та свободи людини і громадянина; в) порушує принципи права і закону; г) призводить до гальмування та викривлення соціально-економічних реформ, перешкоджає розвитку ринкових відносин; д) грубо порушує встановлений порядок здійснення повноважень посадовими і службовими особами органів державної влади, місцевого самоврядування; е) надає незаконні привілеї корумпованим угрупованням і кланам; є) сприяє криміналізації та тінзації економічних відносин,